

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 101/15
Luxemburg, den 15 september 2015

Dom i mål C-67/14
Jobcenter Berlin Neukölln/Nazifa, Sonita, Valentina och Valentino
Alimanovic

En medlemsstat får neka unionsmedborgare som reser in i medlemsstaten för att söka arbete vissa icke-avgiftsfinansierade sociala förmåner

Utlänningar som reser in i Tyskland för att uppbära socialt bistånd eller vars uppehållsrätt endast motiveras av att de söker arbete saknar rätt till förmåner enligt den tyska grundgarantin ("Grundsicherung").¹ I domen Dano² fastställde EU-domstolen nyligen att ett sådant undantag får göras för medborgare i en medlemsstat som reser in i en annan medlemsstat utan önskemål om att hitta arbete där.

I förevarande mål önskar Bundessozialgericht (Tyskland) (federal domstol med behörighet att pröva socialrättsliga mål) få klarhet i huruvida ett sådant undantag även får göras för unionsmedborgare som har rest in i en mottagande medlemsstat för att söka arbete där och som redan har arbetat där under en viss tid, samtidigt som dessa förmåner garanteras de medborgare i den mottagande medlemsstaten som befinner sig i samma situation.

Frågan har framställts i ett mål mellan Jobcenter Berlin Neukölln och fyra svenska medborgare: Nazifa Alimanovic, som är född i Bosnien, och hennes tre barn Sonita, Valentina och Valentino, som är födda i Tyskland år 1994, år 1998 respektive år 1999. Familjen Alimanovic lämnade Tyskland under år 1999 och begav sig till Sverige för att därefter återvända till Tyskland i juni 2010. Efter återkomsten till Tyskland innehade Nazifa Alimanovic och hennes äldsta dotter Sonita, till maj månad år 2011, flera tillfälliga anställningar eller var sysselsatta inom ramen för sysselsättningsfrämjande åtgärder vilka varade kortare tid än ett år. De har därefter inte utövat någon yrkesverksamhet. Familjen Alimanovic uppbar mellan den 1 december 2011 och den 31 maj 2012 förmåner enligt grundgarantin, i form av dels försörjningsstöd för långtidsarbetslösa ("Arbeitslosengeld II") med Nazifa Alimanovic och hennes dotter Sonita som förmånstagare, dels socialt bistånd för förmånstagare med arbetsoförmåga med barnen Valentina och Valentino som förmånstagare. År 2012 drog den behöriga myndigheten (Jobcenter Berlin Neukölln) in utbetalningarna av förmånerna då den bedömde att Nazifa Alimanovic och hennes äldsta dotter saknade rätt till de aktuella bidragen i egenskap av arbetssökande utlänningar vars uppehållsrätt endast motiveras av att de söker arbete. I enlighet härmed fastställde nämnda myndighet att de andra barnen inte heller hade rätt till bidrag.

Som svar på den tyska domstolens frågor fastställer EU-domstolen i den dom som meddelas idag att den omständigheten att unionsmedborgare, vars uppehållsrätt i en mottagande medlemsstat endast motiveras av att de söker arbete, saknar rätt till vissa "särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner",³ vilka också utgör "socialt bistånd",⁴ **inte strider mot likabehandlingsprincipen.**⁵

¹ Dessa förmåner ska bland annat täcka förmånstagarnas levnadsomkostnader.

² Domstolens dom av den 11 november 2014, Dano ([C-333/13](#)), se även [PM nr 146/14](#).

³ Dessa förmåner definieras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, s. 1, rättelse i EUT L 200, 2004, s.1), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 1244/2010 av den 9 december 2010 (EUT L 338, p. 35). För Tysklands del nämns i förordningen bland annat förmåner som ska täcka levnadsomkostnader enligt grundgarantin för arbetssökande. Bundessozialgericht har kvalificerat de aktuella förmånerna som "särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner".

EU-domstolen konstaterar att de aktuella förmånerna ska täcka levnadsomkostnader för personer som inte själva kan försörja sig och att de inte finansieras genom avgifter, utan genom skatt, trots att de ingår i ett system vilket dessutom omfattar förmåner som ska underlätta sökandet efter arbete. Enligt EU-domstolen ska dessa förmåner, precis som i målet Dano, anses utgöra "socialt bistånd".

Det ska erinras om att en unionsmedborgare, med avseende på rätten till sådant socialt bistånd som avses i det nationella målet, kan kräva att bli behandlad på samma sätt som medborgarna i den mottagande medlemsstaten endast om vistelsen i den mottagande medlemsstaten uppfyller villkoren i "unionsmedborgardirektivet".⁶

Vad avser sådana arbetssökande som de här aktuella, kan uppehållsrätt ges på två sätt.

Om en unionsmedborgare som har fått uppehållsrätt i egenskap av arbetstagare drabbas av **ofrivillig arbetslöshet efter att ha fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år** och om denne har anmält sig som **arbetssökande** till en behörig arbetsförmedling, **kvarstår ställningen som arbetstagare jämte uppehållsrätten under minst sex månader**. Under denna period kan unionsmedborgaren åberopa likabehandlingsprincipen och har rätt till socialt bistånd.

Om en unionsmedborgare **ännu inte har arbetat** i den mottagande medlemsstaten eller om **perioden på sex månader har löpt ut**, kan en arbetssökande inte utvisas så länge personen kan styrka att han eller hon fortfarande söker arbete och verkligen har möjlighet att få anställning. I detta fall **kan den mottagande medlemsstaten emellertid neka unionsmedborgaren socialt bistånd**.

Det ska erinras om att medlemsstaten ska beakta den berörda personens personliga omständigheter när den står i begrepp att vidta en utvisningsåtgärd eller fastställa att personen under sin vistelse utgör en orimlig börda för det sociala biståndssystemet.⁷ En sådan **individuell prövning är emellertid inte nödvändig** i ett fall som det i det nationella målet. Direktivet om "unionsmedborgare" inför nämligen ett **system genom vilket ställningen som arbetstagare behålls gradvis** – vilket syftar till att säkerställa uppehållsrätten och tillgången till sociala förmåner – och systemet **beaktar** olika faktorer som utmärker **de personliga omständigheterna** för varje enskild person som ansöker om en social förmån. Frågan huruvida beviljandet av sociala förmåner utgör en orimlig börda för en medlemsstat ska enligt direktivet bedömas med beaktande av den belastning som uppstår med anledning av samtliga ingivna enskilda ansökningar.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. EU-domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för EU-domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁴ I den mening som avses i "unionsmedborgardirektivet" (direktiv 2004/38/EG).

⁵ Denna princip föreskrivs i unionsfördragen och preciseras i artikel 4 i förordning nr 883/2004 och artikel 24 i direktiv 2004/38.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, s. 77, rättelser i EUT L 229, 2004, s. 35, och EUT L 197, 2005, s. 34).

⁷ Domstolens dom av den 19 september 2013, Brey ([C-140/12](#)).